

Культурний фронт України
(оперативна інформація за інтернет-ресурсами)

13.10.2025

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Митці на фронті

[На якийсь час в Україні не має залишитися місця нічому російському, – Кувалдін. – Леся Вакулюк](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[російські медіа поширюють фейк про «напад України», – МВС Польщі. – Діана Горон](#)

[МЗС ідентифікувало закордонні медіа, які їздили у престур окупованими територіями України. – Діана Горон](#)

Медіа

[ЄС запускає три нові ініціативи на €6,6 млн для підтримки незалежних медіа в Україні. – Дарина Рубан](#)

[Євгенія Кравчук: Тривають обговорення, чи може Суспільне долучитися до програми 1000 годин українського контенту. – Ірина Семенюта](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[Чи треба когось з росіян вшановувати назвами вулиць і що це можуть бути за росіяни: позиція лідера руху «Деколонізація. Україна» Вадима Позднякова. – Анатолій Буряк](#)

Арттерапія

[У Харківському військовому шпиталі відбулися перші сесії проєкту «Вібрації відновлення»](#)

Благодійність

[«Океан Ельзи» передав розвідникам партію дронів вартістю понад 5,6 млн грн. – Дарина Рубан](#)

Театр

[Вистава «Три швидкі та модні в цьому сезоні перукарки»: не беруть чайових і роблять боляче. – Олена Мигашко](#)

Музика

[Україну на дитячому «Євробаченні-2025» представить киянка Софія Нерсисян. – Ярослава Прадід](#)

Візуальні мистецтва

[«Тут Україна: Чорне море». У Луцьку відкрили виставку митця з Одеси Стаса Жалобнюка. – Ірина Воротна](#)

[Образи створені під обстрілами: у Луцьку показали фотоекспозицію «Візуальна історія Миколаєва». – Ірина Дімітрова](#)

[Про що мовчать «Співаючі»: Львівська опера відзначає 125-ліття виставкою Сергія Савченка. – Андріана Стахів](#)

[У Стрийському парку з'явився новий скульптурний маршрут. – Катерина Сліпченко](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Кінофестиваль «Молодість» оголосив конкурсну документальну програму. – Дар'я Лобанок](#)

[Відбулася національна прем'єра кіноальманаху «Війна очима тварин», в якому знявся Шон Пенн. – Катерина Гладка](#)

[Кров, матюки і нестрашні убивства зомбі-росіян. Рецензія на фільм жахів «Каховський об'єкт». – Ярослав Підгора-Гвяздовський](#)

[Український блокбастер «Королі репу» режисера Мирослава Латика з'явився на Netflix](#)

[«Антарктида» їде світом: Антон Птушкін покаже свій фільм у Європі, США та Канаді. – Христина Кобак](#)

[Українська ІТ-компанія Holywater створить разом з кіностудією Fox понад 200 вертикальних серіалів. – Марина Пилипенко](#)

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

[Проект «Музика чуттів». Інклюзія, безбар'єрність і багато щирості. – Наталія Субботіна](#)

[Ветеран, який малює картини колесами крісла колісного, встановив рекорд України. – Дарина Рубан](#)

Просвітництво

[«Коли не треба просити дозволу бути собою». – Оля Русіна](#)

Література. Книговидання

[Українська література підкорює Мадрид: нові імена та свіжі ідеї на міжнародному книжковому ярмарку LIBER. – Віолетта Луньова](#)

[Конкурс воєнної поезії пам'яті Гліба Бабіча оголосив фіналістів](#)

[Поезія та дитліт: які нові переклади з'являться у Швеції та Франції](#)

[У США видали поетичну збірку Анни Малігон «Girl with a Bullet»](#)

[На київському вокзалі відкрили виставку «Читальня однієї книги»](#)

Охорона культурної спадщини

[Михайлівську церкву на Черкащині повернули в державну власність. – Олена Оліщук](#)

Культура національних меншин

[Бессарабська мозаїка культур: у Болграді відбувся етнофестиваль. – Софія Чебан](#)

Міжнародне співробітництво

[Українські традиції вперше показали на Всесвітньому фестивалі у Ханой. – Дарина Рубан](#)

[В Данії вимагають змінити режисера документального фільму про Україну. – Марина Пилипенко](#)

Митці на фронті

На якийсь час в Україні не має залишитися місця нічому російському, – Кувалдін. – Леся Вакулюк

М. Кувалдін, музикант, лідер відомого у 90-ті гурту The Вйо, в інтерв'ю розповів про службу в лавах ЗСУ, роботу «Культурних Сил» та необхідність підтримки морально-психологічного стану українських бійців. Докладніше:

<https://espresso.tv/kultura-na-yakiys-chas-v-ukraini-ne-mae-zalishitisya-mistsya-nichomu-rosiyskomu-kuvaldin>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

російські медіа поширюють фейк про «напад України», – МВС Польщі. – Діана Горон

російські медіа поширюють у Польщі фейковий наратив про нібито підготовку нападу з боку України, відповідальність за який покладуть на росію. Про це повідомило Міністерство внутрішніх справ Польщі на своїй сторінці у соцмережі Х. За даними польського МВС, російські медіа, посиляючись на інформацію російських спецслужб, попередили Польщу та Румунію про провокацію, яку нібито підготував Київ. «Аналіз поширення цієї інформації свідчить про сплановану інформаційну операцію. Її мета завжди одна – відрізати Україну від підтримки Польщі та країн НАТО, змінюється лише брехня», – повідомили у міністерстві. Там додали, що найкращою зброєю в боротьбі з фейками є критичне мислення та перевірка джерел інформації. Джерело:

<https://detector.media/infospace/article/244784/2025-10-10-rosiyski-media-poshyryuyut-feyk-pro-napad-ukrainy-mvs-polshchi/>

МЗС ідентифікувало закордонні медіа, які їздили у престур окупованими територіями України. – Діана Горон

Серед журналістів, які взяли в цьому участь, були представники французької інформаційної агенції АРР, міжнародного агентства Associated Press, першого каналу французького телебачення ТF1, арабських видань «Аль Арабі» та «Аль Хадад», американського видання OneAmerica, китайського видання Рhoenix і турецького видання Milliyet. «Це безперечно список ганьби. І ми вже ініціювали відповідні реагування з нашого боку», – сказав речник українського зовнішньополітичного відомства Г. Тихий. За його словами, крім цих журналістів участь у престурі взяли окремі громадяни. Зокрема, йдеться про колишніх посадовців зі США, Словаччини, Чехії, Бразилії, Бельгії, Франції, Туреччини. «Я свідомо не оголошую імена ні журналістів, ні окремих приватних громадян, але список таких імен у нас є. По всіх прізвищах з цього списку ми будемо ініціювати заборону перебування. Люди, які не поважають кордон України, не мають перетинати цей кордон», – наголосив Тихий. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244783/2025-10-10-mzs-identyfikovalo-zakordonni-media-yaki-izdyly-u-prestur-okupovanymy-terytoriyamy-ukrainy/>

ЄС запускає три нові ініціативи на €6,6 млн для підтримки незалежних медіа в Україні. – Дарина Рубан

На відкритті Donbas Media Forum Євросоюз презентував три нові проекти зміцнення незалежного медіасектору України на 6,6 мільйонів євро. У фокусі – інформування громадян, викриття корупції та документування злочинів росіян під час війни. Докладніше:

<https://shotam.info/yes-zapuskaie-try-novi-initsiatyvy-na-e6-6-mln-dlia-pidtrymky-nezalezhnykh-media-v-ukraini/>

Євгенія Кравчук: Тривають обговорення, чи може Суспільне долучитися до програми 1000 годин українського контенту. – Ірина Семенюта

Суспільне може долучитися до президентської програми «1000 годин українського контенту», але можуть виникнути проблеми зі звітністю. Про це повідомила народна депутатка Є. Кравчук у рамках дискусії «Журналістика Суспільного в умовах клікбейту, анонімності та спрощення» під час Donbas Media Forum 2025. «Є різні типи контенту, Суспільне теж може бути залучене, але тут треба подивитися, як державна допомога буде суміщатися, бо завжди є правило, що два типи державної допомоги викликають проблеми зі звітуванням», – зазначила Кравчук. За її словами, у межах президентської програми також передбачено окремі лоти для виробництва дитячого контенту, який якраз і виробляє Суспільне й, окрім того, планується запустити мобільний додаток з дитячим контентом. «Бо мало обурюватися у фейсбуці, що діти дивляться „Машу і Ведмідь“, потрібно підтримати український контент», – наголосила депутатка. Нині тривають обговорення з міністерством, чи зможе Суспільне долучитися до програми. Кравчук пояснила, що наразі незрозуміло, як саме реалізовуватиметься програма через чинні інституції, тому комітет подав свої правки. За її словами, депутати пропонують збільшити фінансування Українського культурного фонду, Інституту книги та Держкіно, адже ці інституції вже мають відпрацьовані процедури, ухвалені підзаконні акти та експертні комісії. «Щодо Суспільного, зважаючи на те, що воно повністю фінансується державою, окрім донорських коштів, мають дати відповідь юристи, у тому числі Кабінету Міністрів, чи можна отримувати одночасно два типи державної підтримки», – пояснила вона. Кравчук додала, що держава має обмежений ресурс, тому намагається підтримати якомога більшу кількість мовників. Президентську програму «1000 годин українського контенту», за її словами, також спрямовано на те, щоб показувати український контент західній аудиторії та зміцнювати сталість національних інституцій. Джерело:

<https://detector.media/infospace/article/244782/2025-10-10-ievgeniya-kravchuk-tryvayut-obgovorennya-chy-mozhe-suspilne-doluchytysya-do-programy-1000-godyn-ukrainskogo-kontentu/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

Чи треба когось з росіян вшановувати назвами вулиць і що це можуть

бути за росіяни: позиція лідера руху «Деколонізація. Україна» Вадима Позднякова. – Анатолій Буряк

Громадський активіст, співзасновник руху «Деколонізація. Україна» В. Поздняков поділився власним баченням критеріїв відповідності російських діячів політики, культури і мистецтва, на честь яких в Україні можуть бути названі вулиці. «Необхідно зайняти жорсткішу позицію: якщо російський діяч не висловлювався на підтримку незалежності України, не допомагав Україні, йому не місце в назвах вулиць. Теоретично в Україні могли б залишитися умовні Сахаров, Герцен, Борис Немцов, Валерія Новодворська – дуже маленький порядок цифр», – зазначив Поздняков. А якщо людина була російським культурним діячем чи науковцем, як Менделєєв чи Ціолковський, «але не говорила про Україну ні хорошого, ні поганого» – назви на пошану цих осіб Україні не потрібні, вважає громадський активіст. «У нас недостатньо своїх вчених, письменників, поетів? Більш, ніж достатньо», – пояснив Поздняков. Наявність в Україні досі певної кількості назв вулиць, меморіальних дощок та, в окремих випадках, пам'ятників, Поздняков пояснює позицією минулого керівника Інституту нацпам'яті А. Дробовича. «Є питання до попереднього очільника Інституту національної пам'яті. Була суперечлива позиція щодо Одеси – деякі прізвища, на його думку, не підпадали під закон про деколонізацію: Бабелі, Буніни, Паустовські – весь імперський міф. За нового керівника Алфьорова ці прізвища фаховими висновками внесли під дію закону. Через відсутність чіткої позиції попереднього очільника низка вулиць, названих на честь росіян, лишилася у Харкові: проспект Курчатова, вулиця академіка Павлова, проспект Жуковського. Закон трактувався так, що треба перейменувати вулиці лише на честь тих росіян, які чітко висловлювалися проти України. А ті, хто просто були російськими вченими, письменниками, поетами, але без заяв щодо України, формально під дію закону не підпадали. Більшість, на жаль, досі не підпадає, і це треба вирішувати», – описав ситуацію Поздняков, так як він її бачить. «Позиція Інституту національної пам'яті досі хитка. Сподіваємося на фахові висновки по Висоцькому, щоб закрити питання з пам'ятником [у Харкові] біля Палацу Спорту – це ганьба біля розбитого російськими ракетами Палацу Спорту мати російський імперський маркер», – додав лідер руху «Деколонізація. Україна». Джерело:

<https://espresso.tv/kultura-chi-treba-kogos-z-rosiyan-vshanuvati-nazvami-vulits-i-shcho-tse-mozhut-buti-za-rosiyani-pozitsiya-lidera-rukhu-dekolonizatsiya-ukraina-vadima-pozdnyakova>

Арттерапія

У Харківському військовому шпиталі відбулися перші сесії проекту «Вібрації відновлення»

У Харківському військовому шпиталі відбулися сесії унікального проекту «Вібрації відновлення. Оркестр для реабілітації». Ця ініціатива – комплексна соціокультурна модель, спрямована на психологічну реабілітацію поранених військовослужбовців. Започаткований військовослужбовцями 5 окремої штурмової бригади за підтримки Українського культурного фонду,

проект перетворює живу музику на потужний терапевтичний інструмент. Ідейним натхненником та диригентом проекту є начальник відділення комунікацій 5 штурмової бригади, старший лейтенант С. Лихоманенко. До розробки концепції та методичних матеріалів долучилася художня керівниця проекту, докторка мистецтвознавства, професорка Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського Ю. Ніколаєвська. Вона розробила концертні програми як «емоційну подорож», що допомагає учасникам пережити ключові етапи життя – від дитинства до сьогодення – через музику та поезію. За психологічний супровід відповідає К. Ємець – українська психологиня, фасилітаторка, дійсна членкиня військового дивізіону Національної психологічної асоціації України. Вона адаптувала модель терапевтичної роботи з урахуванням постійно змінного складу учасників і стислих термінів перебування у шпиталі. Учасники мають змогу долучитися до арттерапевтичних груп, дихальних практик та груп підтримки у форматі «рівний-рівному». Однією з особливостей проекту є інноваційний мобільний застосунок. Під час виконання композицій військовослужбовці можуть висловити свої емоції, натискаючи на відповідні емоджі в додатку. Цей інструмент дозволяє команді проекту в режимі реального часу аналізувати, як саме музика відгукується в душі слухача, забезпечуючи валідні дані для наукового дослідження. Досвід, отриманий під час реалізації проекту, буде узагальнено в методичному посібнику, який включатиме алгоритми дій для психологів, рекомендації щодо добору музичного матеріалу та протоколи етичної взаємодії. Це дозволить масштабувати проєкт та впроваджувати його в інших госпіталях, реабілітаційних центрах та мобільних бригадах по всій Україні. Джерело:

https://lb.ua/culture/2025/10/13/701252_harkivskomu_viyskovomu_shpitali.html

Благодійність

«Океан Ельзи» передав розвідникам партію дронів вартістю понад 5,6 млн грн. – Дарина Рубан

Гурт «Океан Ельзи» передав Головному управлінню розвідки Міноборони партію безпілотників. Частину коштів зібрано під час літніх концертів, присвячених 30-річчю гурту. Докладніше:

<https://shotam.info/ocean-elzy-peredav-rozvidnykam-partiiu-droniv-vartistiu-ponad-5-6-mln-hrn/>

Театр

Вистава «Три швидкі та модні в цьому сезоні перукарки»: не беруть чайових і роблять боляче. – Олена Мигашко

Після звільнення А. Білоуса й оприлюднення історій акторок про систематичні домагання в Молодому театрі новий художній керівник С. Мойсєєв увів у репертуар власний проєкт, створений рік тому у співпраці з продюсеркою Н. Вергелес, драматургом М. Курочкіним і Фундацією соціальних інновацій «З країни в Україну». Театрознавиця О. Мигашко розповідає про

політичний театр на сцені Молодого, «який так сильно (нарешті) контрастує з елегійною аполітичністю його ескерівника». Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/12/700985_vistava_tri_shvidki_modni_tsomu.html

Музика

Україну на дитячому «Євробаченні-2025» представить киянка Софія Нерсисян. – Ярослава Прадід

10-річна С. Нерсисян перемогла у Нацвідборі на дитяче «Євробачення-2025» та представить Україну на пісенному конкурсі у Грузії. Докладніше:

https://zaxid.net/ukrayinu_na_dityachomu_yevrobachenni_2025_predstavit_kiyanka_sofiya_nersesyan_n1621173

Візуальні мистецтва

«Тут Україна: Чорне море». У Луцьку відкрили виставку митця з Одеси Стаса Жалобнюка. – Ірина Воротна

10 жовтня у Музеї сучасного українського мистецтва Корсаків у Луцьку презентовано виставку «Тут Україна: Чорне море» митця з Одеси С. Жалобнюка за кураторства М. Отковича. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/topics/841366-tut-ukraina-chorne-more-u-lutsku-vidkrili-vistavku-mittsya-z-odesi-stasa-zhalobnyuka>

Образи створені під обстрілами: у Луцьку показали фотоекспозицію «Візуальна історія Миколаєва». – Ірина Дімітрова

У Луцьку презентовано фотовиставку «Візуальна історія Миколаєва», яка представляє рефлексії 20 авторів (В. Тешнера, М. Голуба, Н. Агризкової та ін.) на події, які відбувалися в місті у 2022–2023 роках. Експозиція стала першим проєктом нового мистецького простору «Галерея на Маслі», розташованого на території швейного цеху колишньої фабрики «Лучанка». За словами одного з організаторів виставки – лучанина, фотографа, військовослужбовця 20 бригади оперативного призначення «Любарт» 1 корпусу Національної гвардії України «Азов» В. Голікова, «Галерея на Маслі» – своєрідний місток між минулим та майбутнім, тим, яким простір був колись і яким стане пізніше, коли його перетворять на професійну фотогалерею. Декілька тижнів тому у швейному цеху колишньої фабрики розпочато ремонт, і саме тоді виникла ідея показати людям, як виглядає приміщення зараз, щоб через певний час, коли простір матиме інший вигляд, люди відчували різницю. Тому саме в ще невідремонтованому приміщенні презентовано фотовиставку. У майбутньому простір поєднуватиме концептуальну галерею фотографії та візуального мистецтва, а також масштабну фотостудію. «Ця виставка водночас є і містком між Луцьком та Миколаєвом. Фотографи і митці з Миколаєва діляться тим, що вони пережили на початку вторгнення, коли місто стало фронтовим. Завдяки представленим роботам лучани можуть відчувати це. Крім того, як військовослужбовець, який не розлучається з камерою і на фронті, я намагаюся ще через мистецтво, фотографію залучати донати на потреби ЗСУ», – додав він.

Презентована у новому просторі фотовиставка є проєктом школи концептуальної та артфотографії МУРН і фіксує глибокий вплив війни на Миколаїв та його жителів. Протягом дев'яти місяців місто перебувало на лінії фронту, переживаючи постійні обстріли та загрозу окупації. Вперше виставку у 2023 році презентували у Миколаєві, згодом – у Львові, частина фоторобіт експонувалася за кордоном. Наразі Луцьк став третім містом в Україні, де побувала експозиція. Докладніше:

<https://lutsk.rayon.in.ua/news/841393-obrazi-stvoreni-pid-obstrilami-u-lutsku-pokazali-fotoekspozitsiyu-vizualna-istoriya-mikolaeva>

Про що мовчать «Співаючі»: Львівська опера відзначає 125-ліття виставкою Сергія Савченка. – Андріана Стахів

У фойє Львівської національної опери експонується серія робіт українського художника С. Савченка «Співаючі». Виставку приурочено до 125-річчя театру. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/kultura-pro-shcho-movchat-spivayuchi-lvivska-opera-vidznachae-125-littya-vistavkoyu-sergiya-savchenka>

У Стрийському парку з'явився новий скульптурний маршрут. – Катерина Сліпченко

У Стрийському парку з'явився Скульптурний маршрут 2:0. Скульптури надано творчим об'єднанням «ЧервонеЧорне». Ці мистецькі твори митців з України, Франції, Тайваню, Італії, США та Грузії з'явилися у парку в рамках Львівського тижня скульптури. Докладніше:

<https://zaxid.net/u-striyskomu-parku-zyavivsyia-noviy-skulpturniy-marshrut-n1621063>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Кінофестиваль «Молодість» оголосив конкурсну документальну програму. – Дар'я Лобанок

Десять стрічок із різних країн світу покажуть на київському міжнародному кінофестивалі «Молодість» у межах конкурсу документальних дебютних фільмів. Ще шість картин покажуть у секції для підлітків Teen Screen. Захід відбудеться з 25 жовтня по 2 листопада у столиці. Головною подією кінофестивалю є міжнародний конкурс, на який цьогоріч відібрано 12 стрічок. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/kinofestival-molodist-ogolosiv-konkursnu-dokumentalnu-programu-310800/>

Відбулася національна прем'єра кіноальманаху «Війна очима тварин», в якому знявся Шон Пенн. – Катерина Гладка

У Всесвітній день захисту тварин в Україні відбулася національна прем'єра кіноальманаху «Війна очима тварин» – унікального проєкту, до створення якого долучилися не лише українські митці, а й оscarоносний актор Шон Пенн та всесвітньо відомий гурт Imagine Dragons. Продюсер – О. Кохан. 7 стрічок, 7 режисерів та акторські команди розповідають про досвід війни крізь

очі тварин, які страждають не менше, аніж люди від наслідків війни. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/11/700930_vidbulasya_natsionalna_premiera.htm

1

Кров, матюки і нестрашні убивства зомбі-росіян. Рецензія на фільм жахів «Каховський об'єкт». – Ярослав Підгора-Гвяздовський

З початку жовтня в українському прокаті з'явився фільм «Каховський об'єкт». Жахастик від виробників «Конотопської відьми» зняв режисер О. Тараненко. За перший вікенд стрічка зібрала 3,4 мільйона гривень у прокаті, а переглянули фільм майже 20 тисяч глядачів. Автор розповідає про плюси, мінуси й підводні камені цієї картини. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/oglyad-na-кахovskiy-obekt-310785/>

Український блокбастер «Королі репу» режисера Мирослава Латика з'явився на Netflix

Музична драма у стилі гангста-реп «Королі репу» доступна для перегляду онлайн на Netflix. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/koroli-repu-na-netflix/>

«Антарктида» їде світом: Антон Птушкін покаже свій фільм у Європі, США та Канаді. – Христина Кобак

Документальний фільм А. Птушкіна «Антарктида» буде показано на благодійних заходах у містах Європи, США та Канади. Покази відбудуться в таких містах, як Прага, Відень, Лондон, Мадрид, Торонто, Чикаго, Нью-Йорк, Лісабон, Берлін, Париж та ін. Старт – 21 жовтня. Докладніше:

https://kino.24tv.ua/antraktida-film-anton-ptushkin-yide-tur-de-budut-pokazi_n2932060

Українська ІТ-компанія Holywater створить разом з кіностудією Fox понад 200 вертикальних серіалів. – Марина Пилипенко

Українське ІТ-підприємство Holywater уклало з американською кінокомпанією Fox Entertainment інвестиційну угоду, в рамках якої буде створено понад 200 вертикальних серіалів для платформи My Drama. Виробництвом займатиметься підрозділ Fox Entertainment Studios. Серіали охоплюватимуть усі жанри й вийдуть протягом наступних двох років. Holywater засновано в Україні у 2020 році Б. Несвітом та А. Касьяновим. Компанія запустила чотири застосунки, зокрема стримінгові платформи вертикальних серіалів My Drama та FreeBits, платформу електронних книг My Passion та платформу для вертикальних серіалів, створених за допомогою штучного інтелекту My Muse. Продукти компанії, за даними пресслужби, мають сукупно понад 55 мільйонів користувачів. Докладніше:

<https://ms.detector.media/it-kompanii/post/38503/2025-10-12-ukrainska-it-kompaniya-holywater-stvoryt-razom-z-kinostudiieyu-fox-ponad-200-vertikalnykh-serialiv/>

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

Проект «Музика чуттів». Інклюзія, безбар'єрність і багато щирості. – Наталія Субботіна

Наприкінці вересня у Києві та Львові відбувся інклюзивний проєкт «Музика чуттів», що цілеспрямовано поєднав на одній сцені на рівних правах людей з інвалідністю і без неї. Хедлайнером проєкту став німецький валторніст Фелікс Клізер, який народився без рук, тож грає на інструменті ногами. Під орудою польського диригента Вінсента Козловського разом із музикантами Liatoshynskiy Capella та Early Music Ensemble Національного будинку музики та INSO-Lviv Orchestra на сцені виступили також діти з інвалідністю – учні й учениці Дитячої музичної школи № 39 міста Києва. Докладніше:

<https://theclaquers.com/posts/15758>

Ветеран, який малює картини колесами крісла колісного, встановив рекорд України. – Дарина Рубан

Колишній танкіст 3 окремої танкової Залізної бригади В. Олексієнко не відчуває тіла нижче грудей. У реабілітаційному центрі розповіли, що це наслідок тяжкої травми спинного мозку після нещасного випадку на фронті. Під час реабілітації в Unbroken Олексієнко спробував малювати картини власним способом. Для цього він використав фарбу, яку наносив на колеса свого крісла колісного. Його творчу ініціативу підтримала львівська мисткиня. Ветеран разом із художницею створили новий вид мистецтва, де пензлем слугують шини. Мистецьке полотно зафіксовано в Національному реєстрі рекордів України як перше в історії, створене таким методом. Докладніше:

<https://shotam.info/veteran-iakeyy-maliuie-kartyny-kolesamy-krisla-kolisnoho-vstanovyv-rekord-ukrainy/>

Просвітництво

«Коли не треба просити дозволу бути собою». – Оля Русіна

Поетка, письменниця та перекладачка К. Міхаліцина, режисерка М. Нікітюк, дитяча та підліткова письменниця О. Купріян, музично-театральний колектив DakhTrio, музична спільнота FUSION JAMS стали менторами для підлітків, які захоплюються мистецтвом. Для багатьох підлітків мистецькі курси стають першою можливістю зрозуміти, в якому напрямку їм хочеться розвиватися, і що професійно займатися улюбленим видом творчості – реально й можливо, і це не утопія. А саме так це часто може виглядати, особливо для дітей з маленьких міст і сіл, прифронтових регіонів, із малозабезпечених родин чи сімей зі складним досвідом війни. Ментори курсів не лише допомагають розвинути навички письма, акторської гри чи художньої творчості, а й діляться власним практичним досвідом у професії, підказують, із чого варто почати. За два роки розвитку артлабораторій відбулося вже три курси та резиденції сторітелінгу в кіно, а також додалися напрями прозового письма, поезії, театру, музики, художнього мистецтва. Окрім курсів, команда практикує виїзди з творчими майстерками в прифронтові громади – це короткий формат, але скерований передусім до дітей із регіонів, куди мало хто приїжджає, і які й самі

навіть чи можуть дістатися до Києва, Львова чи іншого великого міста. Докладніше:

<https://sensormedia.com.ua/culture/koly-ne-treba-prosyty-dozvolu-butysoboyu/>

Література. Книговидання

Українська література підкорює Мадрид: нові імена та свіжі ідеї на міжнародному книжковому ярмарку LIBER. – Віолетта Луньова

7–9 жовтня у столиці Іспанії проходив 43-й Міжнародний книжковий ярмарок LIBER. Українські видавництва вдруге взяли участь у виставці. Національний стенд представляли 12 вітчизняних брендів. Яскравим елементом виставки стало мистецьке втілення постаті великої поетеси Лесі Українки, виконане майстром Жордем Грау. Велику увагу привернула програма Українського інституту книги Translate Ukraine, яка підтримує переклад українських книг за кордоном. Крім виставкового простору, українська делегація організувала два спеціальні заходи: дискусію «Простір для сміливих рішень: вплив катастрофи на розвиток книжкової індустрії» та публічну лекцію «Поезія як культурний феномен». Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/60025/ukrayinska-literatura-pidkoryuye-madryd-novi-imena-ta-svizhi-ideyi-na-mizhnarodnomu-knyzhkovomu-yarmarku-liber/>

Конкурс воєнної поезії пам'яті Гліба Бабича оголосив фіналістів

Оприлюднено список фіналістів. Докладніше:

<https://chytomo.com/konkurs-voiennoi-poezii-pam-iati-hliba-babicha/>

Поезія та дитліт: які нові переклади з'являться у Швеції та Франції

У Швеції вийшла поетична збірка «Абетка як палата для поранених» українського поета, перекладача, митця і дизайнера О. Панасюка, а у Франції – дитяча книжка «З півслова. Про спілкування та розуміння одне одного» художників, авторів, співзасновників творчої майстерні «Аграфка» Р. Романишин та А. Лесіва. Докладніше:

<https://chytomo.com/poeziia-ta-dytlit-iaki-novi-pereklady-z-iavliatsia-u-shvetsii-ta-frantsii/>

У США видали поетичну збірку Анни Малігон «Girl with a Bullet»

В американському видавництві World Poetry Books вийшла друком поетична збірка «Girl with a bullet» («Дівчина з кулею») А. Малігон, яку переклала О. Дженнінгс. Докладніше:

<https://chytomo.com/u-ssha-vydaly-poetychnu-zbirku-anny-malihon-girl-with-a-bullet/>

На київському вокзалі відкрили виставку «Читальня однієї книги»

9 жовтня на Центральному залізничному вокзалі Києва відкрито виставку «Читальня однієї книги», присвячену виданню «Люди на своєму місці», де описано історії українців та українок, які зберігають людяність і підтримують одне одного попри виклики війни. Простір оформлено так, аби кожен відвідувач міг зупинитися, переглянути збірник і, за потреби, взяти його із собою в дорогу.

Книгу підготовлено Програмою розвитку ООН в Україні спільно з The Ukrainians Media за фінансової підтримки Європейського Союзу, а також урядів Данії, Німеччини та Швеції. Докладніше:

<https://chytomo.com/na-kyivskomu-vokzali-vidkryly-vystavku-chyतालnia-odniiei-knyhy/>

Охорона культурної спадщини

Михайлівську церкву на Черкащині повернули в державну власність. – Олена Оліщук

У Городищі Черкаської області з приватної у державну власність повернуто Михайлівську церкву. Збудована у 1844 році, вона є пам'яткою архітектури національного значення. Прокурори довели в суді, що у травні 2018 року право приватної власності на Михайлівську церкву зареєстровано за релігійною організацією протиправно. Міністерство культури та стратегічних комунікацій згодом визначить установу, яка стане балансоутримувачем Михайлівської церкви, аби забезпечити належний догляд, охорону та збереження пам'ятки. Докладніше:

https://zaxid.net/mihaylivsku_tserkvu_na_cherkashhini_povernuli_u_derzhavnu_vlasnist_n1621137

Культура національних меншин

Бессарабська мозаїка культур: у Болграді відбувся етнофестиваль. – Софія Чебан

У Болграді відбулася чергова, шоста за ліком, етнофешн-подія «BOLGRAD ETHNO FASHION 2025». Організатори підготували чотири окремі номінації, де учасники представили національне вбрання українців, болгар, албанців та гагаузів. Кожна презентація супроводжувалася детальним поясненням значення орнаментів та історичного контексту костюмів, які передаються з давніх-давен. Поряд із демонстрацією традиційного одягу у програмі були концертні номери від аматорських колективів району. Докладніше:

<https://bolgrad.rayon.in.ua/news/841448-bessarabska-mozaika-kultur-u-bolgradi-vidbuvsya-etnofestival>

Міжнародне співробітництво

Українські традиції вперше показали на Всесвітньому фестивалі у Ханой. – Дарина Рубан

Україна вперше долучилася до World Culture Festival 2025 – міжнародної події, що об'єднує представників близько 50 країн у королівському палаці Тханг Лонг у Ханой. Захід тривав з 10 по 12 жовтня. На українському стенді презентували: музику та живі виступи; виставку вишиванок та традиційних костюмів; сувеніри з українською ідентичністю. Також проведено дегустацію борщу, вареників та інших страв національної кухні. Організаторами фестивалю виступають Міністерство культури, спорту та туризму В'єтнаму, Міністерство

закордонних справ і Комітет міста Ханоя. Подію проводили під гаслом «Культура як фундамент – мистецтво як середовище». Докладніше:

<https://shotam.info/ukrainski-tradytsii-vpershe-pokazaly-na-vsesvitnomu-festyvali-u-khanoi/>

В Данії вимагають змінити режисера документального фільму про Україну. – Марина Пилипенко

Данське відділення міжнародної неурядової організації Transparency International вимагає від режисера майбутнього документального фільму про війну в Україні Бо Тенгберга покинути проєкт. Причина вимоги полягає в тому, що Тенгберг є чоловіком прем'єр-міністра Данії Метте Фредеріксен, що, на думку антикорупційної організації, має ознаки корупції та нечесної конкуренції. «Йому слід вийти з проєкту. Тому що це насправді може бути сприйнято як пропагандистський фільм для політики уряду. Крім того, Бо Тенгберг має приватний фінансовий інтерес у заробітку на документальному фільмі, як і прем'єр-міністра. А потім він має доступ до президента України, бо одружений з прем'єр-миністеркою, а не тому, що він режисер-документаліст. Це неправильно», – заявив голова Transparency International Denmark Єспер Ольсен. За даними джерел Ekstra Bladet, документальний фільм, у центрі уваги якого мають бути президент В. Зеленський та війна між Україною і росією, має назву «Конфлікт». Його виробництвом займається продюсерська компанія Seabird Production, співвласником якої є Бо Тенгберг. Минулого року компанія отримала 190 тисяч крон (понад 6,6 тисячі євро) на підтримку проєкту від Данського інституту кіномистецтва. Проєкт нібито перебуває на ранній стадії виробництва. Джерело:

<https://detector.media/infospace/article/244796/2025-10-11-v-danii-vymagayut-zminyty-rezhysera-dokumentalnogo-filmu-pro-ukrainu/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm